

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

„Slovenčevo“ zmerjanje.

Nad vse priljubljena, čeprav popolnoma zgrešena taktika »Slovenca« je, da kvitira neuspehe svoje stranke z zmerjanjem. Včerajšnji »Slovenec« se je v tem oziru zopet enkrat proslavil. Ker ne napreduje v Beogradu politika g. Korošca tako, kakor si »Slovenec« želi, zato psuje in zmerja, mesto da bi se poslužil argumentov. In vendar bi imel »Slovenec« več ko en vzrok, da bi odložil svoj zmerjalni aparat za »priladnejšo dobo, ker še vedno je bilo zmerjanje samo dokaz lastne slabosti in še nikdar ni škodovalo ozmerjanemu. Če kljub temu sega »Slovenec« po nedostojnem orožju zmerjanja, potem je s tem pač jasno dokazano, da stoji stvar SLS slabo in da je g. Korošec zopet enkrat na tem, da izgubi bitko.

To bi potrjevala tudi druga dejstva. Kljub vsemu kričanju, da ima opozicijski blok večino v skupščini, vendarle še ni bil podan ta dokaz in danes more prezentirati opozicijski blok še vedno samo 144 poslancev kot svojih in ne 157, kolikor znaša večina v skupščini. V opozicijski blok še niso vstopili namreč niti zemljoradniki in niti Nemci ter Džemijet.

Res je sicer, da bi mogel g. Davidović vladati tudi s samo 144 poslanci in sicer na način, kakor vlada v Veliki Britaniji Macdonald, ki tudi ne razpolaga z večino. Toda vlada g. Macdonalda je mogoča samo zato, ker stoji do dela na državnem stališču in ker so od njega predlagani zakoni tako pravilni, da glasujejo za nje tudi njegovi politični nasprotniki. Vrh tega pa je še treba upoštevati to, da vlada v velikobritanski zbornici taka lojalnost med strankami, da glasujejo poslanci po svojem prepričanju, ne pa iz partizanskih vidikov.

Ce hoče torej g. Davidović, oziroma opozicijski blok argumentirati upravičenost svoje vlade z londonskim vzorom, potem mora tudi dokazati, da bo njegova politika tako zelo na državno stališču, kakor je politika delavnega ministrskega predsednika. V Jugoslaviji pa je tak dokaz še posebno nujen.

Najmočnejši član opozicijskega bloka je g. Radić in zato je g. Davidović dolžan dokazati ne samo za sebe, temveč in prvi vrsti za radićevce, da stoji na državnem stališču in da so v stanu s svojo trezno državniško politiko zagotoviti sebi vedno potrebno pomoč drugih strank. Po znanih izjavah g. Radića je to še zlasti nujno. In kakor je dolžan podati tak dokaz g. Davidović, tako je dolžan isti dokaz tudi »Slovenec«, ki poje hvalo nakrat g. Davidoviću in demokratski stranki, katero je še pred ne dolгим časom tako krepko psoval. Odkod in zakaj ta izprememba? Na to vprašanje bi moral predvsem odgovoriti »Slovenec« in šele če ne bi niti njegov jasen odgovor zadostoval, bi bilo zmerjanje razumljivo, čeprav še vedno napačno.

Opozicijski blok, ki nima večine, je še vsled tega dejstva navezan na lojalnost skupščine. Tak blok mora zahtevati, da se mu veruje na besedo, zato pa mora tudi sam skrbeti za lojalne odnose med vsemi strankami v skupščini. Če pa more take odnose ustvariti zmerjanje »Slovenca«, pa je več ko dvomljivo.

Zmerjanje »Slovenca« pa ima končno še to napako, da jasno izpričuje cilj njegove politike. Je več ko čudno, če »Slovenec« v eni sapi povzdiguje v nebo radikala Nastasa Petrovića in zmerja radikala Pašića z najgršimi psovskami. Vsaj ve tudi »Slovenec« prav dobro, da ni g. Nastasa Petrovića prav noben angel in že samo afera, katere žrtve bi kmalu postal naš blagopokojni Vukasović, pove dovolj in vendar hvale »Slovenec« Petrovića, njegove dosežke druge pa napada. Če bi »Slovenec« čisto odkrito povedal, da hvale g. Nastasa Petrovića le vsled strankarskih spekulacij in da je tudi njegovo napadanje Pašića samo strankarska spekulacija bi bilo to sprejemljivo, ker bi bilo odkritosrčno in zato pošteno. Sedanje moralno zgražanje »Slovenca« pa je sama hinavščina in njegovo zmerjanje dokazuje to še prav posebno.

Pred nadaljevanjem posvetovanj krone.

Beograd, 23. aprila. Politično življenje postaja zaradi kraljevega prihoda živahnije. Večina radikalov in opozicionalcev je že zbranih. Prvi kot drugi čakajo nadaljni razvoj položaja. Opozicija se nada, da bo kralj nadaljeval s konzultiranjem. Položaj je v kraljevih rokah in jutri se bo videlo, kaj je s konzultacijami. Voja Lazić in dr. Edo Lukinić sta v Beogradu in čakata, da ju pozove kralj na dvor. V Beogradu pričakujejo tudi Predavčevega prihoda. Dr. Korošec je že tu in konferira z Davidovićem. Senzacija je izzvala Radićev priznanje v »Slobodnem Domu«, da je res dal izjavo listu »Nezavisna Makedonija« in sicer v glavnem tako, kakor je bila objavljena. Komentira se tudi odhod radićevskih poslancev Mačka in Niketića k Radiću na Dunaj. Njuna pot se tolmači tako, da bi dobila od Radića odobritev novih Davidovićevih predlogov za nadaljno akcijo opozicijskega bloka, o čemur se je govorilo predvčerajšnjim, ko je bil Davidović v Zagrebu. Medtem ko se opozicija pripravlja in prireja zborovanja, vlada čaka. Danes popoldne se je samo konferiralo. Plenarni sej vlade pa ni bilo, ker so čakali na kralja. Jutri bo vlada nadaljevala delo. Velike priprave delajo radikali za zborovanje, ki se bo vršilo v Bjelini v Bosni, kamor bo šel tudi predsednik vlade Pašić. Sklepati se da iz vsega tega, da se bo, če kralj jutri pozove

sefe parlamentarnih skupin na konzultiranje, konzultiranje jutri dovršilo in se bo kriza po 1. maju rešila. Radikali so prepričani, da bo kralj 2. maja podpisal ukaz o sestavi Pašić-Pribičevićevе volilne vlade ter da se bo na seji narodne skupščine 3. maja prečital ukaz o volilni vladi in o razpustu narodne skupščine, nakar bodo sledile volitve. Če se to ne zgodi, se bodo konzultiranja nadaljevala in se bo kriza zavlekla tako, da se bo rešila šele pozno v maju in da se bodo volitve vršile šele v jeseni.

Prihod kralja in kraljice v Beograd.

Beograd, 23. aprila. (B) Kralja, ki ga je spremljal dvorni maršal Damjanović so ob nocojšnjem prihodu v Beograd, sprejeli na kolodvoru zunanji minister Ninčić, prometni minister Svetislav Popović, dvorni minister Janković, general Zečević in ostala dvorska suita. Kralj se je z vsemi srčno pozdravil in je nato odšel v dvorno čakalnico, kjer je ostal pol ure v razgovoru s Popovićem in Ninčićem. Razgovor se je sukal o situaciji. Kraljico in prestolonaslednika, ki sta prišla ob 7. uri s posebnim vlakom, sta sprejela poleg drugih tudi princ Pavle in princesa Olga s svojimi dvorskimi damami. S kolodvorja je kraljevska dvojica s prestolonaslednikom odšla na dvor.

Amnestija v Bolgarski.

Sofija, 23. aprila. (K) (Bolgarska brzojavna agencija.) Sbranje je sprejelo vladno predlogo zakona, s katerim se podeljuje amnestija osebam, ki so se udeležile zemljoradniških in komunističnih nemirov v juniju in septembru 1.

1923. Izvzeti so od amnestije voditelji in povzročitelji gibanja, v vsem približno 40 oseb. Predlog, da bi se amnestija raztegnila tudi na ministre Radoslavovega kabineta, je vlada pobijala in ga je tudi sbranje zavrglo.

Vesti o obrambni zvezi s Francijo.

Beograd, 23. aprila. (B) »Daily Express« potrjuje vest iz službenih francoskih krogov, da je cilj poseta naše kraljevske dvojice francoski republikanski sklenitev obrambne zveze med našo kraljevino in Francijo.

UGIBANJA O VZROKIH POTOVANJA DR. NINČIĆA.

Beograd, 23. aprila. (B) Dr. Ninčić je potem, ko je pričakal kralja, odpotoval s svojo gospo v Marseille k svoji bolni materi, ki se tam zdravi v nekem sanatoriju. Opozicija pa trdi, da je to potovanje bolj politične narave, ker Ninčić ne želi, da je v Beogradu takrat, ko se zahteva sklep naše vlade o vprašanju, da bi naša kraljevina stopila v zvezo s Francijo in Romunijo proti Rusiji in nadalje, ker hoče poizvedeti za razpoloženje v francoskih političnih krogih.

KOMISIJA ZA NEMŠKE REPARACIJE NAŠI DRŽAVI.

Beograd, 23. aprila. (Z) V svrhu reparacijskih dobav s strani Nemčije, ki so predvidene v zmislu dogovora med dr. Otokariem Rybářem in dr. Kunzejem, je sestavljena komisija, v kateri so ministri financ dr. Stojadinović, načelnik oddelka ministrstva financ dr. Radosavljević in sekretar v ministrstvu zunanjih poslov Životić. Ta komisija bo proučila vsa naročila iz Nemčije. Svoje delo mora dovršiti v treh dneh, nakar bo po pravoslovnih velikonočnih praznikih odpotovala v Berlin, da tam dokonča pogajanja.

Končno pa je tu še en moment, katerega bi moral pojasniti »Slovenec«. Adut g. Davidovića je, da hoče poslovno vlado, ker da ima večino v skupščini. Radić pa pravi, da hoče volitve in edino volitve. Kdo ima prav Davidović ali Radić?

In zakaj boče Radić volitve? Tudi na to je treba odgovoriti, zakaj njegovi prijatelji zatrjujejo, da bodo pomenile volitve korak k ustvaritvi Radićevе republike, ker se bodo vršile volitve tako, kakor bo hotel Radić, najmočnejši

Pogajanja z Madžarsko

Budimpešta, 23. aprila. (Madžarski dopisni urad.) Danes so se pričela neposredna pogajanja za ureditev vprašani, ki so med Madžarsko in Jugoslavijo še nerešena. Beograjska vzporedna pogajanja se bodo iz tehničnih razlogov pričela še-le 1. maja. Danes so se sestavile podkomisije, ki bodo začele takoj z delom.

VOLILNE PRIPRAVE.

Beograd, 23. aprila. (Z) Med radikalno stranko in Romuni v doljnem Banatu je prišlo do sporazuma glede skupnih list o priliki novih volitev.

PORAVNAVA KOMISIJSKE BANKE V BEOGRADU.

Beograd, 23. aprila. (B) Danes popoldne se je na prvostopenjem sodišču komisijona banka po sporazumu s svojimi upniki s pomočjo poravnave izognila bankrotu. Komisijona banka se je obvezala, da bo za pol milijona dinarjev menic in za 20 milijonov dinarjev vrednostnih papirjev deponirala pri Narodni banki, kot zalog. Nato bo prodala vse svoje imetje, da izplača upnike.

SMRTNA POSLEDICA ATENTATA V TIRANI.

Beograd, 23. aprila. (B) Esad pašev morilec Avni Rustem, na katerega je bil izvršen atentat, je danes popoldne na zadobljenih ranah v Tirani umrl. Poizvedbe za atentatorjem še niso imele nobenega pozitivnega uspeha.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 23. aprila. Napoved: Pretežno hladno vreme bo trajalo naprej. Megleno. Nagnjenje k dežju.

član bloka. To se pravi, da bo smel Todor Aleksandrov svobodno agitirati v Makedoniji, da bodo imeli Nemci in Madžari proste roke in da bi mogel tako končno volilni izid dati Radiću samemu večino.

Vsi ti pomisleki vstajajo proti vladi opozicijskega bloka in te pomisleke je treba premagati z argumenti, ne pa z zmerjanjem. Tako je namreč zahteva realne politike, s katero se bo moral sprijazniti tudi »Slovenec«.

Grški ukaz o zaštiti republike.

Atene, 23. aprila. (T) Z današnjim dnevom je stopil v veljavo ukaz o zaštiti republike. Ukaz določa kazni izgnanstva ali deportacije združene z raznimi globami za publikacije, čine ali besede, ki stremijo za tem, da bi grdile državno oblast ali zmanjševale nje ugled ter skušale strmoglaviti republiko, ali pa, ki bi skušale oporekati veljavnosti ple-

biscita. Iste kazni so določene za vere, ki bi hotele slabiti republiko, za publikacije in govore, ki se nanašajo na odstavljeno dinastijo, in ki bi kritizirale razsodbe sodišč, med temi tudi one, s katerimi so bili ministri obsojeni v letu 1917. Ukaz bo predložen ustavodajni skupščini.

Manjšinske liste v Italiji

Rim, 23. aprila. (T) Jutri ob 15. uri se sestane na prizivnem sodišču osrednji državni urad, ki bo predvsem razpravljaj o interpretaciji člena 82 volilnega zakona, t. j. ali lahko dobe tudi one manjšinske liste kakega kandidata, ki niso dosegle količnika. Osrednji urad bo skoro gotovo rešil vprašanje v pozitivnem smislu, tako da bodo nekateri mandati priznani tudi manjšinskim listam, ki niso dobile količnika.

Priznanje grške republike.

Rim, 23. aprila. (T) Glede priznanja grške republike s strani francoske in belgijske vlade poroča Agencija Volta, da bo tudi italijanska vlada priznala grško republiko. Italijanski poslanik v Atenah je dobil nalog, da sporoči grški vladi, da je tudi italijanska vlada sklenila priznati republiko. V diplomatskih krogih so mnenja, da pride v najkrajšem času do normalnih stikov med Italijo in Grško.

Rim, 23. aprila. (Stefani.) Kakor poročajo listi, je Italija priznala grško republiko.

Težka železniška nesreča.

Bellinzona, 23. aprila. (K) (Švicarska brzojavna agencija.) Pri postaji Bellinzona se je davi ob dveh dogodila težka železniška nesreča. Trčila sta oba St. Gotthardska nočna vlaka. Vzrok nesreče je, ker je nočni brzovlak, ki je prihajal od Luzerna, prevozil v postaji Bellinzona uvozni signal, čeprav je ta bil zaprt. Vlak je zadel v vlak, ki je prihajal iz Chiassa. Pet mož od strojnega osebja in 6 do 10 potnikov je bilo takoj mrtvih. Skupno število mrtvih in ranjenih še ni določeno, ker se je neki voz, ki je imel plinsko razsvetljavo, takoj vnel in začel goreti, pa niso mogli priti blizu. V Bellinzonsko bolnišnico so prepeljali 6 težko in tri lahko ranjene. Z rešilno akcijo so takoj pričeli.

Bellinzona, 23. aprila. (K) (Švicarska brzojavna agencija.) Število smrtnih žrtvev se je do opoldan zvišalo na 21. Ker so mrtveci po večini skoro zogleneli, jih je težko agnoscirati.

Bellinzona, 23. aprila. (T) Na križišču s Carlo pri Bellinzoni je danes zjutraj ob 2.30 električni vlak, ki vozi iz Milana trčil ob Gotthardski brzovlak, ki prihaja iz Luzerna in prispe v Milan ob 5.37. Nesrečo je pripisovati dejstvu, da je bil signal napačno postavljen, ob trčenju je nastal kratek stik, vsled katerega se je vnel vlak, ki prihaja iz Bellinzona. Oba električna stroja in en voz so zgoreli. 25 potnikov, po večini Nemcev, ki so se vozili iz Italije, je zgorelo. Vlak iz Luzerna je trpel manjšo škodo. Izvlekli so 21 trupel, ki pa so vsa sežgana.

ODPRAVA »HANDSHAKINGA« V AMERIKI

Pariz, 23. aprila. (K) »Chicago Tribune« poroča iz Washingtona: Senator Hefflin je grajal predsednika Coolidgeja, ker je odpravil dajanje roke pri sprejemih, kar je pomenilo priviležij ameriških državljani. Predsednik Coolidge je odgovoril, da želi svoje sile ohraniti za posle, ki so važnejši za narod. Kot šef eksekutive potrebuje vso energijo, da more ohraniti blagostanje Amerike in prijeti krivce petrolejskega škandala. Kakor poročajo listi, je predsednik sklenil odpraviti dajanje roke pri novoletnem sprejemu, kar sta takrat on in njegova soproga zaradi velikega nadora bila več dni bolna.

Francija in Rusija.

Pariz, 23. aprila. (Agence Havas.) Poincare je poslal ruskomu ljudskemu komisarju za zunanje posle Cicerinu brzojavko, v kateri izjavlja, da francoska vlada s tem, da je naprosila sovjetsko vlado v imenu večjega števila francoskih učenjakov za milost za njih ruske sobrate, ni nameravala se vmešavati v notranje zadeve Rusije. Poincare opozarja na svojo kategorično izjavo v senatu od 9. aprila t. l., da se francoska vlada nima baviti z notranjo politiko Rusije, katere sedanjí režim Francija nič ne briga. Je stvar moskovske vlade, da uvažuje razmotrivanja o človečnosti, na katere se je francoska vlada sklicevala, ali pa ne. Brzojavka končuje z ugotovitvijo, da je trditev o tem, da bi bili v Kijevu obsojeni sodelovalci v francoski tajni službi, v polnem obsegu napačna.

Nova danska vlada.

Kodanj, 23. aprila. (T) Nova vlada je sestavljena tako-le: Stavning predsedstvo, trgovina, industrija in mornarica; Moldke zunanje zadeve; Bergberg socialno skrbstvo; Rasmussen državna bramba; Heuge notranje zadeve; Dahl verstvo; Friis Skotto javna dela; gospa Mina Bang prosveta; Brandsnaes finance; Steincko pravosodje; Ordning poljedelstvo.

AMERIKA NE VSTOPI V ZVEZO NARODOV.

New York, 23. aprila. (K) V svojem govoru na banketu »Associated Press« je izjavil prezident Coolidge vnovič, da Amerika ne bo stopila v Zvezo narodov in je označil ta sklep kot končnoveljavnen. Ameriška politika v vprašanju obveznosti zaveznikov napram Ameriki ostane ista. Coolidge ne namerava vprašanja vojnih dolgov spraviti znova na razgovor na kakš gospodarski konferenci. Prezident je izrazil nado, da bo delo izvedencev omogočilo končnoveljavno rešitev reparacijskega problema.

Borzna poročila.

Beograd, 23. aprila. Devize: Dunaj 0.1138—0.1140, Budimpešta 0.115—0.12, Zeneva 1423—1423.75, London 354—354.25, Milan 360.75—360.90, New York 80.40—80.45, Pariz, ček 554—556, Praga 239—239.70, Valute. Zaključki. Avstrijske krone 0.1140, francoski franki 550, češkoslovaške krone 237.50.

Zagreb, 23. aprila. Devize: Dunaj 0.1130—0.1150, Budimpešta 0.0975—0.1125, Bukarešta 0—42.50, Italija, izplačilo 360.75—363.75, Italija, ček 359.25—362.25, London, izplačilo 352.40—355.40, London, ček 351.90—354.90, New York, kabel 0—80.75, New York, ček 79.95—80.95, Pariz 557.50—562.50, Praga 237.90—240.90, Sofija 0—60, Švica 1422—1432, Švica, ček 1419—1429, Valute. Dolarji 79—80, avstrijske krone 0.1130—0.1150, češkoslovaške krone 234.75—237.75, madžarske krone 0.10—0.

Curih, 23. aprila. Beograd 7.075, New York 565, London 24.86, Pariz 38.40, Milan 25.40, Praga 16.70, Budimpešta 0.0075, Bukarešta 3, Sofija 4.12, Dunaj 0.007975.

Berlin, 23. aprila. Beograd 5.28, Dunaj 6.08, Milan 18.75, Pariz 12.46, Pariz 28.43, London 18.435, New York 4.19, Curih 74.21.

Praga, 23. aprila. Beograd 44, Dunaj 4.95, Berlin 8.025, Rim 156.25, avstrijske krone 4.92, Italijanske lire 158.25, Budimpešta 4.20, Pariz 244.25, London 149.425, New York 34.15, Curih 602.50.

Dunaj, 23. aprila. Devize: Beograd 878—882, Berlin 15.85—16.15, Budimpešta 0.88—0.94, Bukarešta 365—367, London 311.700—312.700, Milan 3174—3186, New York 70.935—71.185, Pariz 4842—4858, Praga 2100—2110, Sofija 510—514, Curih 12.566—12.615, Valute: Jugoslovenski dinarji 874—880, ameriški dolarji 70.460—70.860, bolgarski lej 494—502, nemške marke 1520—1560, angleški funti 310.900—312.500, francoski franki 4810—4840, italijanske lire 3175—3195, romunski lej 361—365, švicarski franki 12.510—12.590, češkoslovaške krone 2082—2098, madžarske krone 0.86—0.92.

Fuzija NNS z NRS.

Sinočnji zbor zaupnikov Narodno-napredne stranke v Ljubljani je soglasno napravil sledeča sklepa:

Zbor zaupnikov Narodno-napredne stranke je dne 23. aprila 1924 sklenil soglasno, da se Narodno-napredna stranka združi z Narodno-radikalno stranko.

Načelniku NNS se naroča, da naznani ta sklep s posebnim proglasom somišljenikom NNS ter ga sporoči glavnemu odboru Narodno-radikalne stranke v Beogradu.

Zaradi izvedbe fuzije naj stopi načelnik NNS v stik s predsedstvi okroglih odborov NRS za ljubljansko in mariborsko oblast kakor tudi Mesnega odbora v Ljubljani.

Zbor zaupnikov Narodno-napredne stranke popolnoma odobrava stališče in postopanje načelnika in odbora Narodno-napredne stranke v zadevi ljubljanskega skupščinskega mandata; zbor zaupnikov ugotavlja, da je ljubljansko vodstvo Jugoslovanske demokratske stranke enostranski in iz ničevih razlogov kršilo pogodbo od 19. februarja 1923, na čije izpolnitvi je vztrajati seji ko prej. Odgovornost za vse posledice vsled neizpolnitve pogodbe pade izključno na vodstvo JDS v Ljubljani.

Dunajsko pismo.

Se nekaj o tujem prometu. — »Prosvjeta« in izlet v Dun. Novomesio na groba Zrinjskega in Frankopana. — Plače naših uradnikov na Dunaju.

Na Dunaju, 22. aprila 1924.

O navalu Nemcev v Italijo prinašajo isti prav zanimivih novic. Tako n. pr. je moralo neki dan v Firenzi prenočiti čez tisoč Nemcev na prostem. — V torek je bilo v Benetkah čez 2000 Nemcev, ki niso mogli dobiti strehe. Celo mnogi potniki, katerim je Verkehrsburo naročil in v naprej plačal sobe, niso dobili prenočišča, ker se gostje še niso hoteli umakniti in odpotovati, kakor je bilo namenjeno.

V nemških listih sem čital o ogromnem navalu pri političnih oblastih za — potne liste. Italijanski konzulati v Nemčiji in na Dunaju so imeli toliko posla izdodoka, da so jim kriti že doslej vsi izdatki za celo leto. (Taki dohodki so glavna ovira za odpravo potnih vizumov. Vsa ljudstva sicer kriče proti takim šikanam se v šestem letu po vojni, ali vendar pridno nosijo denar za potne liste in vizume; tako sami kujejo orožje proti sebi!).

V prejšnjem pismu sem omenjal reklamo, ki jo je organizirala Italija v Nemčiji in Avstriji — tudi na Češkem — za potovanja v italijanska mesta, kopališča, prezimišča itd. Seveda ima Italija tujcem kaj pokazati in nuditi, dasi ni niti oddale na evropski višini, kar se tiče udobnosti in solidne postrežbe. Zibelka sedanje evropske kulture je končno Italija; zgodovina Rima je obenem zgodovina velikega dela Evrope. In srednjeveška italijanska umetnost, posebno slikarstvo, glasba in arhitektura, je prepolna ves svet. Zato vsak izobraženec rad potuje v Italijo, da tudi vidi in občuduje ostanke starorimske kulture in njene italijanske naslednice.

Zato je današnji Italiji prav lahko, privabiti v svoje kraje tujce iz vsega sveta. — Toda z neko posebno vno delajo reklamo za svoje naravne lepote, za svoje zgodovinske ostanke itd., ravno med Nemci, ker od njih pričakujejo in tudi dosežajo največ uspeha. Letošnja spomlad je njihove nade nadkrilila. Vsa Italija je prenapolnjena Nemcem, da jih s težavo spravljajo pod streho. Pod milim nebom jih je nočilo na tisoče, a tisoči so našli zavetje v — železniških vozovih. — Da so prinesli ti tujci silno veliko denarja v Italijo, je po sobi umerno. Bančni promet je življnejši in vse služi v Italiji: hoteli, trattorie, kavarne, bari, gledišča, kino, vozniki, tramvaj, pošta, železnice, parobrodi itd. — Stroški za reklamo so bogato povrnjeni.

Kaj premore dobro organizovana reklama, nam je dokaz — Opatija, ki nima nikake privlačnosti ostale Italije. Niti podnebnje ni kdo vé kako ugodno. In vendar je tam danes vse prenapolnjeno kakor morda še nikdar doslej. Posebno Dunajčanje in Čehi so se vrgli letos na Opatijo. Na Dunaj prihajajo od tam brezjavke: »Alles überfüllt, nicht kommen!« — Komfort, ustvarjen v prejšnjih časih, pomaga živahni italijanski reklami, da je danes Opatija polna tujcev, ki pustijo tam mnogo denarja. — Ta reklama je v korist tudi Jugoslaviji, kajti ogromna večina tujcev za Opatijo se vozi od avstrijske in madžarske do italijanske meje po njenih železnicah. Mnogi tujci pa posejajo za Opatijo tudi razne kraje v našem Kvarneru, hrvaškem Primorju in v Dalmaciji.

Ta zadnja okolnost bi mogla in morala vzbuditi naše prizadete kroge, da bi organizovali izdatnejšo reklamo za našo Adrio in temu primerno seveda

naše jadranske obale. Naši otoki, Split, Šibenik, Dubrovnik in posebno naša divna Boka, kakršne nima ves svet, nudijo toliko užitka, da ne sme biti nikomur žal, kogar bi reklama tjakaj zvalila. — Kajpada nam povsod še mnogo nedostaja za udobno bivanje tujcev. Ni dovolj hotelov, primitivnost je mnogokje naravnost pravična, poleg tega pa cete izkoriščanje... To znanj! V tem pogledu je treba mnogo pouka in če treba energičnih odredb naših političnih oblast. Izkoriščanje polozaja je najhujši sovražnik rednemu tujskemu prometu!

Dunajski Verkehrsburo se posebno briga za Opatijo. V tej zvezi ali samostojno bi morali tudi naši interesovani krogi organizirati reklamo za — naše morje. Najpote more kaka naša banka ustanoviti oddelek za promet tujcev, kajti banka bi pri tem na razne načine tudi — prišla na svoj račun.

Se en zgled, kako delajo reklamo na Dunaju za Italijo. — Na Orbanu je odmerjena jedna cela izložba knjigarne za Italijo. Celo ozadje je reklamna slika: drevo, katerega veje končajo z grbi raznih mest (imen mest), morje, otoki. Izložba je napolnjena s slikami iz Italije, dalje je izložena tu italijanska umetnost, mape slik ital. slikarjev, arhitektov itd. Dalje so razloženi tu vsi možni »Vodniki« (Führer) od Baedekerja dol do najcenejšega. Kdorkoli gre tam mimo, vsakdo z zanimanjem ogleduje to izložbo. — Nekaj podobnega je na več krajih. — V Jugoslaviji nikjer nič! In vendar imamo mi mnogo lepši del sinje Adrije! Ali se ne bomo nič učili po tujih vzgledih, kako moramo delati!

Hrvatsko društvo »Prosvjeta« na Dunaju priredi v nedeljo 27. t. m. zopet koncert, na katerem bo izvajal pet točk društveni tamburaški zbor. Poročal sem že ponovno, da je ta zbor na višku te naše narodne glasbe. — Dalje so na sporedu še druge točke (glasovir, gosli). — Po koncertu bo v veliki dvorani ples, v mali dvorani pa bo sviral tamb. zbor. — (Društveni prostori so: VII. Neubaugasse 7. — »zur Glocke«.)

Prvega majnika na priredi »Prosvjeta«, kakor vsako leto, izlet na grob velikih hrvaških mučnikov Zrinjskega in Frankopana. V Dunajskem Novem mestu bo najprej zadušnica, na groba položijo venec. Potem razgledovanje mestnega muzeja. Ob 1. uri popoldne skupen obed z akademijo.

Za zaključek nekaj pristno beograjskega. — Večkrat sem poročal, kako nizerno so bili plačevani uradniki in služabniki našega poslanstva in konzulata, zlasti od tedaj, ko je padel francoski frank. — Po mnogih prizadevanjih se je vlada končno odločila, da je nakazala za februar t. l. plače v dolarjih, računane od odmerjene plače po 12 frankov za en dolar. — Zadnje dni pa je došla iz B. vest, da je to odredba razveljavljena in da bodo plačevali zopet v frankih, a — in to je najzanimiveje — kar so uradniki od februarja v dolarjih preveč prejeli bodo morali vrniti! Ako ostane pri tej nakani, bo to za vse uslužbence katastrofa! Komentarja ne pišem!

A. G.

Rusko prodiranje v Azijo.

Hitri počasi je geslo probujajočega se ruskega velikan, ki skrbno pazi na svoje interese na zapadu in noče žaliti evropske samostojnosti, ker hoče Evropo se rabiti in je obenem prepričan, da se bo pustila tudi Evropa od njega rabiti; za to ima velike in majhne dokaze. Toda v Azijo hoče Rusija prodreti, tam vidi stopnice, po katerih se hoče povzglasiti nad Evropo. Sovjetska Rusija se smatra za revolucionarno državo; napram evropskemu proletariatu nastopa kot starejši »stvaritelj« na vzhodnih otokih, v Indiji in na Kitajskem pa hoče vstopiti na moštvo in v levor luči.

Ruska nade po združitvi z narodno vlado v Angliji proti zapadnim mogočnostem se ni izpolnila. Kar sta imeli ob državi skupnega, je postalo trdna vez; toda angorska vlada je gledala nezaupljivo na Moskvo. Nikjer pa ni vojna tako vohra kot na transki planoti. Od vseh narodov pa so najdalje vztrajali Angličani in skozi nekaj let na nas sinjati strahu vladarje sprednje

Azije. Nato je valovanje nekoliko poleglo in nanovo zgrajene strategične ceste iz Mezo-potamije se je brezopasno prilastil Perzijski momeč, naj si jih v nasprotnem slučaju vzamejo Angličani s seboj! Perzija je odklonila angleško pokroviteljsko pogodbo in tako se v Teheranu znova prepirata Rusija in Anglija. Sedanje stanje je slično onemu leta 1907, ko sta Anglija in Rusija razdelili Perzijo v dve interesni sferi. Severna Perzija je po svoji legi navezana na Kavkaz. Obnovitev ruskega vpliva pa se je razbila na okornosti lastnega zunanjetrgovinskega monopola.

Moskovska vlada pa ni obupala. V svojih rokah ima karte, ki jih zelo spretno izgrava. V severni Perziji je pospešila agrarno krizo razvoj veleposesev. Mali kmetje se izseljujejo v Kavkaz in dalje do Astrahana in obali Crnega morja. Vračajo se v Perzijo s komunističnimi načeli. Toda to se ni vse. Za rusko sovjetske nauke je dovzetno tudi perzijsko z narodnim duhom prepolno

meščanstvo, ki ima zelo malo zmisla za tuje vsiljivce. Perzija pa stoji pod vojaško diktaturo Riza Kana, ki je spravil s tujo pomočjo deželo ob samostojnost. Tu nastopa Rusija s svojim programom narodne neodvisnosti vseh azijskih držav. Za ta program je doprinesla žrtve s tem, da se je odpovedala vsem koncesijam in konzularnemu sodstvu ter črtala dolgeve. Moralni efekt take politike naj bi ji pripomogel do večjega ugleda, nego so si ga pridobili Angličani s svojimi denarnimi sredstvi.

Isto politiko je zasledovala sovjetska Rusija tudi v vzhodno ležečem Afganistanu, ki ga je takoj po njegovi osvobodilni vojni proti Indiji priznala kot prva in obratno. Kabul je postal vsled vojne diplomatski centum. Tudi na Afganistan se Rusija lahko sklicuje, ako hoče dokazati, da se krije njeno zadržanje z njenimi nazori o temeljni tendenci razvoja azijskih narodov: dekolonizacija, nacionalizacija.

Zanimiva je ruska politika napram tujim pokrajinam dalje proti vzhodu, kjer trljeno meje kolebali. Tu se začena svojevrstna lokalizacija zunanje politike. Mosva peha v ospredje oblastvenike svojih obmejnih pokrajin. Vzhodni Turkestan med Mandžurijo in Turkestanom razpravlja danes popolnoma samostojno s Taškentom, socialistično sovjetsko republiko Turkestanom kot tako o trgovinskih pogodbah in drugih vprašanjih. Sovjetska Rusija dopušča, da govore v teh slučajih med seboj sorodna plemena, ker se zaveda, da bi vzbudila pogajanja z Mosko pri primitivnih sosedih nezaupljivost. Take sasalce ima Rusija ob vsej azijski meji. Slično nalogo ima tudi na Poljsko mejeja sovjetska republika Belar Rusija in proti Turčiji »avtonomna ruska Armenija«.

Delavnost ruske zunanje politike se občuti tudi v Indiji in na Kitajskem, čeprav ne gre tu za neposredno uveljavljenje. Indija se je v vojni mahoma razvila v industrijsko deželo. V mestih živi nad deset milijonov industrijskih delavcev. Poleg njih pa številno liberalno, samozavestno meščanstvo, ki vedno težje občuti angleško tmonvanje. V obeh slojih vidi Rusija nade za svoje cilje. In tudi na Kitajskem niso boljševiki neprijetli gostje. Baš nedavno je kitajska inteligencija demonstrirala za kitajsko-rusko zblizanje proti tujemu vplivu in »boljševiki« je na Kitajskem istovestno »priateljstvo«.

Gleda razmerja Kitajske do Rusije bi bilo omeniti še Mandžurijo, ki je večno sporno jabolko med Rusijo in Japonsko. Slabotina in v slabosti umetno vzdržana Kitajska bi hotela izkoristiti Rusijo kot nekak varnostni zapor, da bi s pomočjo Rusije odbrala to, kar lahko izgubi. Za Rusijo pa bi bilo to pokroviteljstvo eminentne važnosti, ker bi imela za hrbtom onih, ki jih hoče dobiti v svoje območje, mogočnega zaveznika.

Slika ne bi bila popolna, ko ne bi omenili še »univerze vzhoda«. Kjer se vzajaljo mladeniči vseh vzhodnih narodov v sovjeto-naklonjenem duhu.

Politične vesti.

— Po ponesrečenem Davidovičevem shodu v Subotici. Krsta Ciovarici razpravlja v svojem dnevniku o ponesrečenem Davidovičevem shodu v Subotici in zaključuje: G. Davidovič govori na političnih shodi tako, kakor bi govoril sam Radić. Zato je postal popularen pri Radićevih Hrvatih in pri vseh avtonomistih in irendentistih. Njegov prihod v Subotico so navdušeno pozdravili Madžari in potom svojega krajevnega lista. Vseled tega tamošnji Srbi niso mogli ostati mirni in so onemogočili G. Davidovičev govor. Srbi v novih krajih imajo posebno politično psihologijo, katere Sumadinski četo ne morejo razumeti. Ker Sumadinski niso v neposrednem stiku z anacionalnimi elementi, jih ne morejo tako mrziti, kakor jih mrzijo tamošnji Srbi in ne morejo videti nevarnosti, ki preti od teh elementov naši državi. Zato niso tako odločni centralisti, kakor Srbi v novih krajih, zato se najdejo v Sumadinski ljudje, ki bi se mogli pomiriti s pokrajinskimi avtonomijami. Druga vlada Stojana Protića je bila mnogim Sumadincem nesimpatična v glavnem radi Protićevega strankarstva. Srbov v novih krajih pa je bila antipatična zato, ker je favorizirala avtonomiste in separatiste. Davidovičev opozicijski blok je v bistvu samo druga izdaja Protićeve parlamentarne zajednice, zato je G. Davidovič osvojen pri vseh Srbih v novih krajih. Naši politiki morajo resno računati s politično psihologijo Srbov v novih krajih. Vsaka politika iz Beograda, ki bi favorizirala separatiste in irendentiste, bi izvalila odpor pri tamošnjih Srbih. Srbi v novih krajih so za časa Avstrije trpeli pod Madžari, Nemci in Radićevimi Hrvati. Ako naj ti elementi še nadalje gospodarijo, v čem naj potem obstoi osvobojenje?

— Veliki shod češkoslovaške soc. dem. stranke se je vršil 20. t. m. v Mor. Ostravi. Govorila sta posl. dr. Meisner o strankini taktiki ter senator Soukup o svetovni politiki in napredovanju soc. dem. strank v Franciji, na Danskem in Finskem. Popoldne so uprizorili veliko manifestacijo za mednarodno solidarnost delavstva in za svetovni mir.

— Francija je za izvedbo načrta izvedencev. Iz Pariza poročajo, da žele francoski vladni krogi, da bi se reparacijska komisija že ta četrtek izrekla o načrtu izvedencev in določila metode njegove izvedbe. Poincaré bi rad, da bi reparacijska komisija takoj odločila, kateri del iz celega načrta bo odstopljen posebnim skupnim komisijam nemske vlade in zavezniških vlad. Francija in Belgija bi mogli izmenjati gospodarska jamstva v Poruhurju za širši kontrolni sistem le pod pogojem, ako odobri Nemčija vse potrebne zakonodaj. odredbe, organizira emisijsko banko in družbo za izrabo železnice, odda industrijske vrednote, zviša davke itd. Preje nego se odpove današnjim prisilnim sredstvom, bi si Francija želela dogovor z zavezniški o sankcijah za slučaj, če bi Nemčija nalašč ne hotela izvajati novih pogojev.

Vesti iz Amerike.

— Umrl je v Pittsburghu Matej Sirceli iz Sel pri Topolcan na Dolenskem. V Canon City se je ponesrečil v rudniku Butte Franc Jakopič, star 25 let.

— Nevarna opekla sta se 65 letna Te-rezija Kmet in njen 76 letni mož Jazec, stanujoča na 510 Andes Ct., ko je eksplodirala peč v njunem stanovanju. Kmet je hotela hitro napraviti ogenj ter je polila drva s ke-rozenom, kar je povzročilo eksplozijo.

Zahtevajte po vseh lokalih »Nar. Dnevnik«!

Naš novi roman.

Tarzan — sin opice.

V nedeljo pričnemo priobčevati nov roman, ki si je v kratki dobi osvojil ves svet! V Angliji, Ameriki, Rusiji in v vseh drugih evropskih državah je nebroj različnih izdaj razglasilo njegovo slavo. Kjerkoli se pojavi kinematografski film Tarzan, sin opice, povsod se ljudje drenjajo za vstopnice. Kaj je vsebina tega romana, ki je tako čudovito porazil ves svet?

Tarzan, sin opice je moderni Robinzon. Človeštvo, ki je sito sodobnega sveta ter hrepeni po novih užitkih, katere mu naj nudi razgreta človeška fantazija, se je krčevito oklenilo pravičnega sveta, opisanega v našem novem romanu. Starega Robinzona zna že mlado in staro na pamet. V tem času je znameniti angleški pisatelj Edgar Rice Burroughs spisal modernega Robinzona: Tarzana, sina opice. Človeška domišljija skorajda ne more ustvariti drznejših in močnejših slik, kakor jih vsebuje »Tarzan«.

Kdo je Tarzan?

Sam nam to pove: Očeta nisem poznal, a moja mati je bila opica. In vendar je to samo njegova zmeta. Kajti Tarzan je polnokrvni angleški lord, ki pa je vzrastle v skrivnostnih afriških džunglah ob ekvatorju. Očeta in matere res ni poznal, kajti ob njihovi smrti je bilo dojenčče staro par mesecev. Močna in lepa samica iz plemena človeko-opic ga je našla ter dojila s svojim mlekom. Vzgojila ga je in napojila s prvimi ljubezenskim napojem, z materinsko ljubeznijo. Braniti ga je morala pred krvoločnimi soplemenjaki, ki so sovražili golega, slabotnega mladeniča. Ta mladenič se razvija v silnega orjaka, ki pozna neprodno džunglo, ki ima oko najopasnejše zverine, srce in pamet pa človeško. Njegova moč je bajna; istotako njegova spretnost v krvavih bojih z divjimi gorilami.

Na čudovit način se je naš človek iz džungle sam naučil brati in pisati. Podnevi in ponoči nas obdaja čarobni in bajni svet pragozdov, afriških džungel, kjer se razlega mozeg pretresajoče zmagovalno rjovenje opice, ki v strahovitem boju zlomi premaganemu levu tilnik.

Najsilnejši pa je mogočni krik Tarzanov.

V prsih tega orjaka, ki se giblje le po vejah ogromnih pragozdnih dreves, se vzbudi nežna ljubezen do lepe angleške deklice. Srce nam zastaja, ko prisostvujemo elementarno divjemu boju človeka in gorile zaradi tega sladkega bitja, ki ga je usoda zanesla v svet džungle.

Pero še ni opisalo nežnejših ljubezenskih prizorov! Na travni, pod streho orjaškega drevja vzljubi mlada deklica silnega mladeniča, ki govori le opičji jezik, a zna pisati in brati angleško. Neverjetne stvari in vendar jasne in strašne za nas. Tako se je razvijal človek v megleni pragozdovini, ko je še prebival v gozdovih in duplinah.

Porazno učinkuje na Tarzana njegovo seznanjenje s človeško kulturo. Povsod srečuje zavratni umor, sovraštvo in goljuhi. Sedaj primerja človeško življenje z onim tam v džungli in se preveri, da je človek podležji od zverine. V džungli je ubijal, če je bil lačen — v človeški družbi pa bi naj drugim za zabavo razkazoval svojo moč! Vendar ga pregovore, da gre v jutranjem mraku z golimi rokami nad leva in ga ubitega prinese nazaj med ljudi.

Odveč bi bilo naštevaje vseh krasot in grozot pričujočega romana. Kdor je prebral prvo stran, ne bo odložil knjige, dokler je ne prebere do zadnje pike. Zato ni nič čudnega, če se je ves svet tako strastno ogrel za to najdrznejše moderno delo, ki sega najdlje v tisto dobo, ko so naši pra-pradedi postajali ljudje.

Nihče naj ne zamudi prvih poglavij našega Tarzana.

Eleonora Duse.

Na velikonočni ponedeljek je umrla v preprosti sobi nekega hotela v Pittsburghu slavna italijanska tragedinja Eleonora Duse. Umrla je na posledični prehlajenja sredi svoje ameriške turnee, po kateri je hotela za vedno zapustiti gledališke deske.

Eleonora Duse se je rodila 3. oktobra 1859 na železniškem potovanju v Benetke. Krstili so jo v Vigevanu na Piemontskem v posebnih okoliščinah. Po tamšnjem običaju so nesli dete v cerkev v stekleni skrinjici, okrašeni z zlatom. Avstrijski vojski so milili, da nesejo kakšne svetniške ostanke ter so izkazali skrinjico vojaške časti!

Ker sta bila njena roditelja gledališka igralca bolj zadnje vrste, je morala mala Eleonora igrati otroške vloge. Živela je brez vsake duševne in telesne vzgoje. Ko je ležala njena mati v bolnišnici, je prihajala mala Eleonora vsak dan skrivoma k njej, da je povzela polovico bolniške inke, ki jo je mati zanjo shranjevala. Po materini smrti ni imela niti toliko denarja, da bi si kupila preprosto žalno obleko. Sele ko je bila stara 18 let, so opazili njen talent in sicer pri predstavi »Romeo in Julija« v Veroni. Po poroki z igralcem Cechichem je igrala v Napoli, kjer je dosegla prve večje uspehe, toda gledališka družba, ki jo je angažirala, je vedno zapostavljala. Smela je nastopiti komaj vsak tretji teden v večji vlogi. Za leto 1880 jo je angažiral Cesare Rossi za svojo novo družbo v Turinu. Po velikem uspehu Sare Bernhardt v Turinu se je osamo-svojila ter nastopila kot Leonette v Dumasovi »Bagdaski princeznici«. Dumas je izjavil, da je s svojo genialno igrjo povečala vrednost dela in jo je imenoval veliko umetnico. Duse se je pričela izobraževati z učnim jezikov, literature in umetnosti. Po velikih uspehih v inozemstvu jo je Italija priznala za svojo prvo tragedijko. Njene najboljšie vloge so bile Dama s kamelejami, Adrienne Lecouvreur, Santuzza in Magda.

Ko je bila na višku svoje slave, se je zaljubil vanjo D'Annunzio, kateremu je žrtvovala poleg ženske tudi vse svoje premoženje, za kar jo je D'Annunzio v svojem romanu »Fuoco« onečastil pred vsem svetom. Večje nehalnosti in neznanosti je težko zakrivil kdaj kak moški napram ženski. Zato so tudi razumljive besede, ki jih je zapislala Duse: Velika umetnikov oboleva spola, ki sem jih poznala, so lumpi in kamalje!

Vest o njeni smrti je povzročila v Italiji splošno žalovanje. Tudi francoski in nemški časopisi se je spominjajo z dolgimi nekrologi. Italijanska vlada je odredila, da se prepelje njeno truplo v Italijo in pokoplje na državne stroške.

Prosveta.

Sprememba opernega repertoarja. — Vseled trenutne obolevosti gd. Žitkove se mora tekoči operni repertoar spremeniti in sicer sledeče:

Četrtek dne 24. aprila: Zaprtio (generalna vaja).

Petek dne 25. aprila: »Gorenjski slavec«. Red B.

Sobota dne 26. aprila: »Madame Butterfly«, gostovanje tenorista Tomiča z opere Narodnega gledališča v Beogradu. Red D.

Nedelja dne 27. aprila: »Traviata«, gostovanje gospe Wesel-Polla iz Zagreba in z E. Tomiča iz Beograda. Izven.

Ponedeljek dne 28. aprila: Zaprtio.

40 letnica pevskega društva »Slavec«. Na slavnostnem koncertu, ki se vrši v soboto dne 3. maja v »Unioni« nastopi operni pevec g. Julij Betetto in koncert, pevka g. Pavia Lovščetova. »Slavčev« zbor do 100 pevki in pevcev ter popolni orkester godbe dravske divizije. Vstopnice se dobijo v knjižarni Glasbene Matice.

Sport.

— Ostmark (Dunaj): Ilirija 25. t. m. — SK Ilirija je uspešno pridobila za gostovanje v Ljubljani nogom. moštvo prvorazrednega dunajskega kluba »Ostmark«. Dunajčani so nastopili o Vel. noči daljšo turnejo, ki jih vodi preko Inozemstva, Beljaka in Ljubljane v Beograd; na povratku igrajo končno še v Novem Sadu. V soboto in nedeljo so zmagali v Inozemstvu nad Innsbrucker SV s 5:1 in 3:2 ter v ponedeljek nad reprez. moštvom Tirolske s 4:2. Danes igrajo v Beljaku s Villacher SV. V petek 25. t. m. v Ljubljani. 27. in 28. t. m. v Beogradu z BSK in z Jugoslavijo. Poročilo o tekmah v Inozemstvu ga prinaša dunajski Sport-Tagblatt od 22. t. m., se izraža o Ostmark izredno laskavo. Gostovanje Ostmark pomeni po nastopu T. u. SV. v 1860 nadaljno spopiranje nogometne sezone v Ljubljani. Moštvo je doseglo posebno v mednarodnih tekmah mnogo odličnih uspehov, med drugimi je prizadelo lani uničujoče poraze Gradlanskemu in Concordiji v Zagrebu. Med igralci je več popularnih imen, predvsem najopasnejši dunajski napadalec in strelec Hofbauer II., ki je igral v zadnji reprez. tekmi Avstrija: Jugoslavija kot srednji napadalec.

— Ostmark: Ilirija. — Predprodaja vstopnic pri J. Gorec, Dunajska cesta. Dijaške karte se izdajajo samo v predprodaji. Z ozirom na finančni riziko, ki je spojen s to tekmo, je SK Ilirija primorana ostati pri istih cenah, kakor so bile določene za T. u. SV. v 1860. Sedeži so numerirani. Odbor SK Ilirije opozarja pri tej priliki, da je nedopustno uporabljati sedež, ako se nima vstopnice za sedež. V bodoče se bo izvajala tozadevna najstrožja kontrola. Tekma se prične ob trideset na 18. uro, torej tako kasno, da je pozor vslednikom svetla.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 23. aprila.

IZJAVA G. ŠČEKA.

V današnjem »Slovenec« odgovarja G. Šček na naša izvajanja z dne 9. aprila. G. Šček odločno zavrača, da bi njegov »Mali list« na kakršenkoli način kršil volilno disciplino in da so zato vsi naši očitki neosnovani. Kako upravičen je protest G. Ščeka, naj dokazujejo sledeča dejstva:

Dne 15. marca 1924. je objavil »Slovenski volilni odbor v Trstu« v »Edinosti« in v »Goriški Straži« sledeče oklice:

»Podpisani odbor je na svoji današnji seji ugotovil, da se naše časopisje tu pa tam v svojem pisanju ne drži sklenjenega sporazuma toliko glede opuščenja medsebojnih napadov, kolikor glede prednostnih glasov. Odbor ne mara preiskovati, kateri list se je v večji ali manjši meri oddaljil od sporazuma, poziva pa ponovno vse časopise, naj se strogo držijo ne le črke, ampak tudi duha sklenjenega sporazuma.

Da je veljal apel Slovenskega volilnega odbora, ki je bil sestavljen medstrankarsko odnolno »Puckemu prijatelju« in »Malemu listu«, ve prav vsak Tržačan. »Mali list« pa je to še posebej dokazal, ko je po sklenjenem volilnem sporazumu na sledeč način »priporočal« svojim bralcem, da oddajo prednostne glasove za dr. Wilfana. Takole je namreč predstavitel »Mali list« dr. Wilfana.

»Kdo je sestavil to (slovensko) listo? — To listo sta sestavili obe stranki: kapitalistična, ki je organizirana v tržaškem društvu »Edinost« in socialna stranka, ki je organizirana v »Društvu za Hrvate in Slovence v Istri« ter goriškem društvu »Edinost«. Kandidati kapitalistične stranke so Podgornek, Stanger, Wilfan. Kandidati socialne stranke so Besednjak, Bliznik, Brajša.

Krivda »Malega lista« je že s tem dokazana in ogorčenje G. Ščeka ne more nikogar prepričati. Da pa bo še jasnejše besedomstvo primorskih klerikalcev še en dokaz.

Dr. Stangerju se je po neobjavi pomoči prišlo, da je bil na volišču brez glasovnice. Poprosil je zato navzočega kandidata, klerikala Brajša, da mu odstopi glasovnico. Brajša je to v resnici storil. Ko pa je dr. Stanger razgrnil glasovnico, je videl, da so bili kot preferenčne številke napisane 2, 4, 6. Kandidat sam je torej delil ljudem glasovnice, ki so bile v nasprotju s sklenjenim sporazumom!

Mogli bi navesti še celo kopo dokazov klerikalnega besedomstva. Toda za danes naj bi dokazi zadostujejo, ker že ti dokazujejo, da G. Šček »ni popravil netočnosti« »Narodnega Dnevnika«, temveč »nadalje« nasprotje samo prišlo, da svoje trditve še obširneje dokazuje, kar bomo v prvi vrsti tudi storili.

— Senzacionalna vest »Politika«, Beogradska »Politika« z dne 22. aprila 1924 poroča: Včeraj je glavna kontrola obtožila pred ljubljanskim okrajnim sodiščem vsled falsificiranja računov inozemskih trgovskih trgovcev, ki so hoteli s takimi potvornimi računi izogniti se plačili carine za uvoženo blago iz sosednih držav. Celi tej družbi, ki je na prost način prišla do hitrega obogatitja, prišlo se je na sled pred nekaj dnevi. Carinska kontrola v Ljubljani je domala, da se na nek način goljufa državno oblast. Vrhša se je preiskava, ki je dognala, da družba trgovcev predlaga carinski oblasti falsificirane račune inozemskih trgovskih trgovcev z namenom, da doseže za večino svojega uvoženega blaga iz Italije, Avstrije, Madžarske in Češkoslovaške minimalno carino. Carinska kontrola je takoj ugotovila goljufije in je na podlagi falsificiranih računov obtožila glavni kontrolir v Beogradu razne trgovce z Ljubljane in Celja. »Politika« navaja zmeda raznih tvrditev. Glavna kontrola v Beogradu je na svoji seji sklenila, da obtoži vse prizadete trgovce okr. sodišču v Ljubljani. Za obtoženo delanje je predvidena po 147 k. z. kazen do 5 let ječe. Glavna kontrola v Beogradu je svoje obtožbo že oddala ljubljanskemu okrajnemu sodišču.

— Javne korporacije, društva itd., prosijo »Narodnega Dnevnika« da v istem času, kot drugimi dnevniki tudi našemu listu pošiljajo svoje službene objave. Uredništvo »Narodnega Dnevnika« ni več voljno prinašati službenih objav, ki bi se pošiljale na naslov uredništva z enodnevnimi ali celo z večdnevnimi zamudami.

Kakor poročajo, se vrše v Dubrovniku že priprave za sprejem kralja Aleksandra, ki pride takaj začetkom maja. O prički kraljevega poseta v Dubrovniku bo odkrit spomenik kralju Petru, delo kiparja Mestrovica.

— Kraljeva dvojica pride na Bled sredi maja? Nocoj ob 6.19 se je povrnil kralj iz Topole v Beograd. Kraljica s prestolonaslednikom se je vrnila ob 6.49. V političnih krogih se je danes razširila vest, da je došlo, da odputujeta kralji in kraljica, ako ne pride do kakih zaprek, 26. maja v Pariz na službeni obisk predsednika francoske republike. Zdi se, da ta vest ni popolnoma točna, ker se z druge strani trdi, da bo kraljevska dvojica po rešitvi krize odpotovala na Bled na odmor. Kraljevska garda je že dobila nalog, naj bo 15. maja pripravljena za potovanje na Bled.

— Iz državne službe. Reducirani so pri policijskem ravnanstvu v Ljubljani pisarniški ravnatelj Josip Fink, okr. glavarja pri pokr. upravi Lazzarini in Hofbauer, deželni tajnik pri pokr. upravi H. Pfeifer, urednik tiskovnega referata pri pokr. upravi Josip Dolanec in sluga pri okr. agrarnem uradu v Ljubljani Franc Kadunc.

— Eksekvatura avstrijskega konzula. Vlada v Beogradu je podnela eksekvaturu generalnemu konzulu avstrijske republike v Zagrebu, g. Mirku Erzičulu.

— Ponudeno inozemsko posojilo beograjski občini. Neka angleška bančna skupina je ponudila beograjski občini posojilo 400 milijonov dinarjev po kurzu 83, za 8 odstotne obresti in proti odplačilu tekom 30 let. Občina je ponudeno posojilo odklonila, ker dobi za svoje komunalne naprave od uprave fondov 30 milijonov in od države 9 milijonov dinarjev.

— Novo skupščinsko poslopie. Minister za zgradbe je na včerajšnji ministrijski seji predložil načrt o zgradnji novega skupščinskega poslopija in predlog o potrebnih kreditih. Zaradi odločnosti ministrov ni bil storjen nikak sklep, kar pa se bo po vsej verjetnosti zgodilo danes.

— Češkoslov. poslanik g. Šeba v Zagrebu. Jutri dospje v Zagreb češkoslovaški poslanik in pooblaščen minister na našem dvoru g. Jan Šeba, da obišče obično mesto Zagreb in da sodeluje pri otvoritvi zagrebskega velesojma.

— Občni zbor sindikata češkoslovaškega dnevnega tiska se je vršil 20. t. m. v Bratislavi. Skoro enoglasno so bili sprejeti predlogi o akciji za socialno zavarovanje novinarjev, o zahtevi žurnalistov, da se upošteva njihova mnenja pri izdelavi nove tiskovnega zakona, o ustanovitvi stalnega tajništva sindikata s plačanimi slani in dr. Po zboru sindikata se je vršil občni zbor društva »Češkoslovaški obecnovinski« ki združuje v sebi vsa čsl. novinarska društva. Izvoljen je bil nov odbor z J. Molečkom na čelu in v katerem imajo svoje zastopnike sindikat dnevnega tiska. Društvo čeških žurnalistov in Jednota čsl. novinarjev.

— Vode padajo. Sava je prišla pri Beogradu stalno padati. Zadnje dva dni se je znižalo vodno stanje za 17 cm. Kakor pa Sava pri Beogradu pada, tako je zadnji čas v gornjem in srednjem toku ves deževnega vremena znatno narasla. Vendar pa to naraslanje Sava ne bo vplivalo na vodno stanje pri Beogradu, ker bo med tem časom Sava in Donava, zopet izdatno padla. Edina nevarnost za nadaljnje poplave preliče od Drine, ki je zadnje dneve vsled deževja narasla.

— Izseljenška kvota. Kakor smo že poročali, je ameriški kongres sprejel zakon, s katerim se omejuje useljevanje v Zedinjene države ameriške. Useljeniška kvota se bo zaračunavala na podlagi popisa prebivalstva v Zedinjenih državah v letu 1890. Iz naše države se bo na podlagi kvote v novem fiskalnem letu lahko izselilo v Zedinjene države ameriške 2110 osebo.

— Za tolmacha za italijanski jezik pri deželnem sodišču v Ljubljani je imenovan g. Mihael Gabrielič dvorni svetnik v pokoj.

— Razpis mest za državne cestarije. V področju gradbene direkcije za Slovenijo v Ljubljani je popluniti 24 mest državni cestarije in sicer v okrožju gradbenih sekcij v Ljubljani, Kranju, Novem mestu in Murski Soboti. Prošnje je vlagati do 30. aprila.

— Razpis službe občinskega pisarja. Zupanstvo v Krškem razpisuje službo občinskega pisarja ali višjega redarja, ki je zmožen samostojno opravljati vojaški in policijski referat. Prošnje je vlagati do 30. aprila.

— Najdene stvari blišnega črnogorskega kralja. Lansko leto je bil v Cetinju najden arhiv črnogorskega dvora, ki je bil o priliki evakuacije po avstrijski vojski zaplen v zemljo. O ostalih stvareh se ni nič vedelo. Pred nekaj časa je uradni ministrski finance povsem slučajno odkril srebrno posodo kralja Nikite, ki se je nahajala v velikem kovčegu v sobi nekakega državnega urada. Ta uradnik je zaprosil, da se mu da na razpolago ena soba za delo in dali so mu sobo, v kateri so bile shranjene stvari blišnega črnogorskega kralja Nikite. Uradnik je pregledal te stvari in tako odkril srebrno posodo. Takoj je obvestil ministra finance, ki je odredil, da se prenese vse v Beograd. V Beogradu so bile te stvari komisijsalno prevzete in se je njih vrednost preverila na več 10 milijonov dinarjev. Vsa posoda je sedaj shranjena v skladišču ministrstva kot državna lastnina.

— Kongres usnjarskih delavcev. V pravoslav. velikonočni praznikih bo v Beogradu kongres Zveze usnjarskih delavcev, na katerem se bo obravnavalo gospodarsko in socialno stanje delavstva jugoslovanske usnjarske industrije.

— Kongres volvodinskih mest. Volvodinska mesta Novi Sad, Subotica, Sombor, Senta, Stara Kaniza, Veliki Bečkerek, Velika Kikinda, Vršac, Bela Crkva in Pančevo so sklenila, da pride skup. konferenca dne 8. in 9. maja v Pančevu. Na kongresu se bo obravnavalo vprašanje avtonomije volvodinskih mest. Poleg tega se bo na kongresu osnovala zveza volvodinskih mest s posebnim delokrogom. Zveza bo delovala neodvisno od zveze jugoslovanskih mest, ki je bila osnovana za Slovenijo in Hrvatsko. Kongres volvodinskih mest bo prisostvoval tudi zastopnik ministrstva notranjih zadev.

— Ponesrečena »erna« voznja. V času, ko je pokrajinski namestnik in občinski tajnik zupan dr. Cimič ob velikonočnih praznikih bival na Sušaku pri bivšem ministru Supilu, so njegovi službenici vzeli avto in se odpeljali proti Ljubljani preko Kostanjevice. Avto pa je zdrčel v jarek in so dobi vsi zletniki več ali manj težke poškodbe, med temi tudi dve ženski. Vsi so skodbe, med temi tudi v Zagreb. Avto je uničen in orožništvo se trudi, da ga izveže.

Ljubljana.

— Kreditna zadruza javnih nameščenecov proslavlja na letošnjem rednem običnem zboru dne 26. aprila 1924 ob 7 in pol zvečer v salonu pri »Starem Rimljanu« (Mrak) na Rimski cesti v Ljubljani hkratu petdesetletnico svojega obstanka.

— Redni letni občni zbor Gremija trgovcev v Ljubljani se vrši v ponedeljek, 28. aprila 1924 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Kazina« v Zvezdi. Dnevni red: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Čitanje zapisnika zadnjega običnega zbora. 3. Poročilo o delovanju gremija v letu 1923. 4. Računski sklep za leto 1923. 5. Proračun za leto 1924. 6. Sprememba pravil. 7. Službenosti.

— Policijske prijave. V zadnjih 24 urah so prišle na policijo naslednje prijave: tatvine 3, prestopki c. pol. reda 11, prekršaji predpisov o pasjem kontinuu 2, nošenje orožja brez dovoljenja 1, obolelost 1, nezgoda 1, izzvajanje 1.

— Smrtina kosa. Včeraj dopoldne je umrl po daljšem bolehanju Anton Vilan, posestnik in gostilničar na Ježici pri Ljubljani. Pokojni je bil dalje časa župan na Ježici, a kot gostilničar je bil ne samo Posavcem, marveč tudi Ljubljancem dobro znan in splošno priljubljen. Vodovod na Ježici je bil vpeljan po njegovem prizadevanju, ko je bil še župan. Zapušta soprogo brez otrok. N. v. m. p.

— Medicinski. Pred nekaj dnevi je bila zasajena v nekem tukajšnjem hotelu čedna gospodična po imenu Marija Otrin iz Mostrane. Prenosila je po ljubljanskih hotelih in gostilnah ter vselej navedla napačno ime. Razume se, da je imela vselej s seboj kakega viteza. Predstavljala se je zdaj kot Mimy Beznik, učiteljica, zdaj kot Ogrinc, uradnica, nato zopet kot Olga Zupančič, studentka medicine. Pri njeni zadnji pustolovščini jo je zasledila policija kot Hermino Jehler, studentko medicine. Kavalir, ki je prenočeval to pot z njo, je izpovedal, da mu je »medicinka« zaupala skrivnost, da je svojemu očetu izmaknila večjo vsoto denarja. Videli so jo nedavno v nekem javnem nočnem lokalu, kjer je bila v družbi sumljivih moških, katerim je plačevala plačilo. — Vse kaže, da ima ta pitica nekaj težkega na vesti, kar potrjuje tudi okolnost, da je bila že večkrat kaznovana radi tatvine. Kdor bi mogel kaj obtežljivega pojasniti, naj javi policiji.

— Lačen je bil. Andrej Mahnič, dijak stanujoč na Glincah se je vračal včeraj po noči okoli 2. ure po Tržaški cesti domov od svojih sorodnikov na Raketu. Med potjo se mu je pridružil delavec Jurij Košir, roj. i. 1891 in stanujoč na Glincah. Ponudil se je Mahniču, da mu bo pomagati nositi zavoj, v katerem je Mahnič imel nekaj večkošnih: dobrot, ki so mu jih dali njegovi starši. Mahnič je ponudbo hvaležno sprejel. Ko sta prišla do cesarskega vrta, kjer zavije pot v Rožno dolino, je dejal Košir Mahniču, naj ga za trenutek počaka, češ, da ima nekaj opraviti v eni od dveh hiš, ki stojita za cesarskim vrtom. Mahnič je čakal, a Košir se ni vrnil z zavojem. Mahnič je začel jokati in s tem vzbudil pozornost mimo prihajajočega stražnika, kateremu je pojasnil, kaj se je zgodilo. Stražnik je malo pozneje srečal Košira, ki pa že ni imel paketa. In ga po opisu takoj spoznal kot potrošilcega spremljevalca Mahničevega. Ko je bil Košir kontrantran z Mahničem, da je potrdil, da je pravil. Aretiranec je prvotno delanje tajil, slednjic pa je priznal, da je Mahničovo počito pojedel, ker je bil lačen in ni tisti večer nič večerjal. Mahniču je napravil škodo za 60 Din.

— Lahak zaslužek. Franc Japelj, prekupevalec sena iz Brestja je prodal nekemu Černiču v Dravljah voz sena. Pri tem je potvoril na listku, ki ga je dobil od javne tehtnice, število 970 kg in iz nje napravil 1270 kg, kolikor naj bi znala brutto teža sena. S tem je hotel Japelj na lahek način »zaslužiti« približno 200.— Din, a goljufija je bila odkrita in poštenjak se bo moral zagovarjati radi potvorbe pri sodišču.

— Ljubuzelj soprog. Je Josip Kašper, delavec iz Smartnega ob Savi. Pred nekaj dnevi je ukradel v odsotnosti svoje žene 1 njeno svilnato obleko, vredno 6000 kron, 1 svilnato ruto, vredno 800 kron, 2 novi ženski srčaji, vredni 600 kron in 2 zlagana prevlečka v skupni vrednosti 7600.— kron. Vse to je Kašper nato prodal nekemu Dalmatincu za 800.— K in denar zapl.

— Fingiran rop. Franc P., 16 letni urarski pomočnik je dne 31. marca prijavil policiji da je bil, ko se je peljal s kolesom proti Ljubljani, med Trzinom in Črnučami, ko je počival, napaden od nekake neznanega moškega. P. je pripovedoval, kako mu je neznanec iztrgal iz rok zavitek, v katerem je bilo nekaj moškega perila. Ko je ropar opazil, da se približuje neki motociklist, je dvakrat ustrelil proti P. in mu je sreči prestrelil samo čepico vrh glave. Neznanec je nato zbežal v gozd. Preiskava je dognala, da si je P. ta roparski napad popolnoma izmislil. Izgubil je bil namreč med potjo omenjeni zavitek in, ker se je bal svojega gospodarja, je stvar zavil po amerišansko. Zavitek je bil namreč najden in izročen lasničku.

Gospodarstvo.

Italijansko-jugoslovenska trgovinska zbornica v Trstu.

Tržaško časopisje poroča, da se je vršilo dne 15. aprila napovedano zborovanje italijansko-jugoslovenske trgovinske zbornice, kateremu je v odsotnosti predsednika pripravljalnega odbora on, Fortunati, tačasnega predsednika italijansko - jugoslovenske trgovinske zbornice v Rimu, predsedoval v naše največje presenečenje odvetnik Smerčinich, vodja dalmatinskih iredentistov in predsednik zloglasnega združenja »Societa Dalmatica«, ki se je preveč kompromitiral v očeh jugoslovenskega naroda s svojimi izjavami in progami, iz katerih govori besno sovražstvo proti Jugoslaviji.

Zelo zanimivo bi bilo vedeti, vsled kakega pritiska oziroma na kak ukaz je bila poverjena odvetniku Smerčinichu vodilna vloga v trgovinski zbornici.

Iz poročila pripravljalnega odbora posnemamo, da zasleduje zbornica čisto gospodarsko-imperijalistične namene in jo je treba torej promatrati v zvezi z vseitalijanskim zborovanjem za gospodarsko ekspanzijo na Vzhod, ki se je vršilo lanskega leta v Trstu.

Poročilo govori le o gospodarski penetraciji Italije v Jugoslavijo o izpodirvanju drugih velešil s pozicij, ki so si jih le-te pridobile gotovo ne v škodo jugoslovanskega gospodarstva v času, ko je Italija prežala na vsako priliko, da otežuje že itak težki politični položaj Jugoslavije.

Zgodilo se je to, pred čemer smo ponovno svarili italijanske kroge, navzlic raznim zagotovilom, da bo zbornica izključno gospodarska ustanova, ki bo v korist obema grupama, se je zgodilo, da se je zbornica že pri svojem prvem nastopu razkrinkala za to, kar v resnici je, za takšno, kakoršnja so si jo v resnici zamislili italijanski krogi: sredstvo za izkoriščanje Jugoslavije. Navzočnost naših ljudi v odboru trgovinske zbornice je tem lažje dosegla svoje gospodarsko-imperijalistične namene.

Upali smo, da bo nesrečna podlaga, na kateri ste bili ustanovljeni rimska in milanska zbornica, pomagala tržaškim krogom do spoznanja, da je treba ubrati drugo pot, ako naj postane zbornica oni prepotrebni faktor posredovanja med jugoslovensko in italijansko trgovino, radi katerega so Jugoslovenci z radostjo pozdravili ustanovitev zbornice in bili pripravljeni tudi pri ustanovitvi pozitivno sodelovati.

Ni naša krivda, ako moramo danes ugotoviti, da se ne bo zbornica, ako bo ustanovljena na oni podlagi, ki je očitno po prvem nastopu v namenih usta noviteljev, nič boljša od rimske in milanske, da ste bili vsaj toliko odkritosrčni, da ste že od vsega začetka izključili vsak jugoslovenski vpliv, dočim bi hoteli tržaška posluževati se nekaterih več ali manj pristnih in sposobnih Jugoslovenov za dosego svojih nikakor jugoslovensko-italijanskih, ampak izključno italijanskih koristi.

Ni še vse zamujeno, še je mogoče kreniti na pravo pot in ustanoviti koristno inštitucijo, toda omogočiti se mora sodelovanje pri ustanovitvi drugi interesirani grupi, Jugoslovenom, ki imajo do nje kake interese, posebno ker je zadnje zborovanje na predlog italijanske grupe sklenilo, da se črta določbo o članih-jamcih, ki bi morali biti sami zavodi in ki mi morali jamčiti za eventualni primankljaj: z drugimi besedami financirati ustanovo.

Denarna podlaga se je torej občutno skrbila in izključeno je, da bi mogla zbornica živeti s samimi prispevki rednih in izrednih članov v zneskih L. 150 in 50, če se ne razširi članstvo.

— Predavanje. V ponedeljek 28. t. m. ob 8. uri zvečer bo imel akademski slikar g. Franjo Stiplovec v kazinski dvorani svoje zadnje predavanje o »Moderni umetnosti«. Ob tej priliki se bo posebno bavil z razstavo »Kluba Mladine«.

— Mariborsko Narodno gledališče pripravlja znano Kalmanovo opereto »Kasinja Cardasa«.

Celje.

— Požar. V noči od sobote na nedeljo je uničil požar nekemu posestniku blizu Levca hišo in gospodarska poslopja. Posestnik se je pri gašenju močno opeknil in so ga spravili v bolnišnico. Kako je ogenj nastal, ni znano.

— Pvi polkus kuhanja s plinom se vrši danes v četrtek 24. t. m. ob 3. uri popoldne v gospodinski šoli. Ponavlja se skozi dva meseca vsak ponedeljek in četrtek ob isti uri na istem mestu.

— Razstava vajeniških izdelkov se vrši ob priliki zaključka obrtno-nadaljevalne šole v Celju v nedeljo dne 27. t. m. v celjski meščanski šoli.

— Črešnje in marelice so prišle cveteti vsled lepih solčnih dni v naši okolici.

Sokolstvo.

Sokol Ljubljana II. priredi v nedeljo dne 27. t. m. za vse članstvo in naraščaj obvezen peš-izlet v Iski Vintgar. Članstvo v kroju Zbirališče pri mostu čez Grubarjev kanal na Karlovi cesti točno ob 7. uri. Odhod točno ob 7. in četrta na Ig. Na Ig. med 10. in 11. uro zajuterk. Obred v Iskem Vintgarju prehrano je vzeti s seboj. Povratek z večernim vlakom preko Škoflje. Prihod v Ljubljano ob 20. uri. Člani bralskih društev in Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabl. da se izleta udeleže.

Zdravi razum zahteva, da se v tem primeru povabijo v odbor pristni zastopniki jugoslovenske trgovine, do katerih bi imel jugoslovenski trgovski svet popolno zaupanje, katerim bo mogel zastopati varstvo svojih interesov in to so po našem mnenju zastopniki jugoslovenskih trgovinskih zbornic.

Bistvena lastnost je zbornice mora biti popolna enakopravnost, ki se vije skozi vse pojave in čine zbornice; kakor smo z radostjo pozdravljali priprave za ustanovitev italij.-jugoslovenske trgovinske zbornice, ravnotako brezobzirno bomo znali pobijati ustanovo, ki ne bi ustrezala našim nikakor prefitranim zahtevam.

× Gradba železnice Ormož-Ljutomer. Murska Sobotna dobro napreduje. V enem tednu bodo gotova dela z nasipom. Tudi gradba železnice moslu preko Mure tepe napreduje. Dela na tem mostu započevajo po dnevi in po noči preko 100 delavcev. Proga bo morla izročena prometu že takom letošnje jeseni.

× Prislina poravnave v Beogradu. Prislina poravnava brez konkursa je uvedena nad firmo Old India, d. d. za fabrika-cijo bonbonov, deserta, oblatov, predelavo sadja in izdelovanje kompota. Dolžniki ponujajo 60 odstotno poravnavo. Narok 22. maja. Dalje nad kavarno Čedomira Milovanovića (Kavarna Ritz). Dolžnik ponuja 40 odstotno poravnavo. Narok 22. maja.

× Obtok bankovcev v naši državi je znašal po izkazu naše Narodne banke z dne 13. aprila za 5592.6 milijonov dinarjev. Od zadnjega izkaza je obtok nazadovl za 63.5 milijonov dinarjev.

× Konvencije z Madžarsko. V Beograd je priselja madžarska delegacija, ki se bo pogajala za sklenitev raznih potrebnih konvencij, kakor prometne, carinske, poštne itd.

× Poravnave v Sloveniji. Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini neprotokoliranega lesnega trgovca Koste Novakovića v Ljubljani. Narok 21. maja. Dalje o imovini krojaškega mojstra Jakoba Vulca v Mariboru. Narok 21. maja.

× Živinski sejem v Mariboru. Dne 22. aprila so prignali 4 konje, 8 bitov, 73 volov, 209 krav in 10 telet, skupaj 304 komade na sejem, ki je bil zelo živahen. Cene so bile za 1 kg žive teže sledeče: debeli vol 12 do 13 din., poldebili 11.25 do 12, plemeniti vol 10 do 11.25, biki za klanje 7.50 do 12, klavne krave, debele 10 do 12, plemenske krave 9 do 10, krave za klobasarie 7 do 8.50, mozne krave 9 do 11.50, breje krave 9 do 11.50, mlada živina 9 do 12.50 dinarjev. Cene mesa: Volnovsko meso 1.25 do 2.27, 2.22 do 2.24. Meso bikov, krav, telc 19 do 21. Tečeje meso 1.30, 11.26. Svinjsko meso 30 do 40 din. za 1 kg.

Kino Ideal
predvaja od četrta 24.
do vstevši nedelje 27. t. m.
Ideal velike detektivske drame
Nasledstvo
9 milionov.
Napeto zanimiva drama
v 2 delih.
II. del od 28. do 30. IV.

Kino „Ljubljanski dvor“.
Sreda 23., četrtek 24. aprila:
Veliki film svetovne češke tvrdke
„Moldaviafilm“ Praga:
**ČLOVEK
BREZ
SRCA**
Družabna drama po romanu Ernsta
Kleina v 6 dejanjih.
V glavni vlogi **LOTTE NEUMANN.**
Veličastna inscenacija!
Predstave ob 3., 5., 7., 8. in 9. uri.

Dopisi.

Trebnje. Gasilno društvo v Trebnjem praznuje letos 40 letnico svoje ustanovitve. V proslavo te obletnice priredi društvo na binškošno nedeljo dne 8. junija t. l. veliko gasilsko slavlje z obsežnim sporedom, ki se v kratkem podrobno objavi. Na programu je zlasti tudi odlikovanje še živih članov-ustanoviteljev, ki so od početka do danes aktivni društveniki. Gasilna društva v Sloveniji, osobito na Dolenjskem, se opozarjajo na to slavnost s prošnjo, da se ista polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Današnje prireditve:

V Ljubljani:

Drama: Ašanka. Red H.
Opera: Zaprti.
Kino Ideal: »Nasledstvo 9 milionov«. I. del. Predstave ob 4., pol 6., 7., pol 9. uri.
Kino Tivoli: »Sirotič«. — II. del. Historična drama. Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri.
Kino Ljubli. dvor: »Človek brez srca«. V gl. vlogi Lotte Neumann. Predstave ob 3., pol 5., četrta na 8. in 9. uri.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Divji lovec«. Red B.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: Lekarna Prochazka na Jurčičevem trgu, Ustara na Sv. Petra cesti in Jošt v Sp. Šiški. Celovška cesta.

Tri poroke.

III.

»Presneto, saj pravim,« je govoril oče Jernej, »takšna si kakor nobena! Kaj ti je pa bilo treba v les! Ali nista hlapci v dekla dovolj, da spravita domov tisti voz strelje! Ti bodi tukaj, po hiši pomil in pospravi, po veži pometi, da bo lepo snažno, ali se naj Zala in Marta trudita, ki imata bogate ženske.«

Ivanka je pobledela in zelo ji je bilo hudo, da se mora oče Jernej jeziti nanjo. Tiho je trpela in še vzdihnila ni. Čisto prav se ji je zdelo, da sestra postopati, in se ji- ma dobro godi, ko sta zali nad vse, in pri- deta jutri snubca v vas. Urno je šla na delo, in ko se je stemnilo, je bilo vse čisto v hiši in okoli doma.

»Tako mora biti, da,« je dejal zadovolj- no oče Jernej, »ker si bila pridna, pa mi skoči po tobaka k Anžonu!« Oddahnil se je in sedel na prag.

»E, ti, ti Zala, kako se je pa spet nali- špala!« je menil in se veselil v očetovskem srcu, ko je šla najstarejša hčerka mimo nje- ga z velikim šopkom rdečih rož, da jih dene v majoliko in postavi na mizo.

»Kakšna pa naj bom,« se je zatogotila Zala, »vi pa tudi samo mene vidite!«

»No, no,« jo je pogovarjal oče, »saj ti nič ne očitam.«

Marta pa se je smukala v belem pred- pasniku po vrtnu.

»Kakšna boš pa šele jutri, ko si že da- nes tako zlikana! Glejte no, deklica, šem- brejete!«

»Kaj pa spet goдите,« mu je oporekala Marta, »až naj se predpašem s kravičim predpasnikom!«

Zelo dobro so se razumeli, in vesel je bil oče Jernej.

A drugi dan je bil še bolj židane volje, zakaj gospoda iz mesta sta prišla v svate. Za polno mizo so sedeli, pili in se gostili. Vmes pa je tekla govorica, Z rujno rebuljo so zalivali kosilo, in tako je dejal gospodar:

»Gospod Edbart, zakaj pa ne? Dobro službo imate, in imenitno se vam godi. Pol-

drugsto, pravite, služite na mesec, da, da, to so plače. Seveda rad jo vam dam, Zala, tudi lepo doto, samo počakali boste nekli- ko. Tisoč goldinarjev bo dobila vsaka.«

Sodnemu strokovnjaku se je zdelo, da to ni mnogo, in je več pričakoval.

»Kako, kako? Samo tisoč? Mislim sem, da jih dobi pet!«

Oče Jernej se je kar vstrašil.

»Če bi bila sama, pa je tukaj še Mar- ta, kaj ne, gospod Rudi? Tudi vam jo rad dam, zelo dobra hčerka je, in dolgeas ml bo po njej. Najrajši jo imam.«

»Saj res, oče,« je povzela Zala, »kaj bi se zdaj držali? Čemu pa vam bo posestivo, prodajte vse skupaj pa se preselite k nam v mesto!«

»Seveda, kako govori, menda bi rada vse sama požrla,« se naenkrat oglasi Mar- ta, »meni mimate dati več, oče, jaz sem več uprakovala ona.«

»Ti si trpela? Kdo je delal več kakor jez! Od mladih nog, pa dan na dan, pozimi in poleti! Kdo je žel, kdo molzel, če ne jaz!«

»Ti si žela, saj nisi ne znaš! Jaz pa, in Ivanka tudi! Zdaj bi pa rada vse sama pograbila!«

»Moj Bog, otroka, mirujta in ne prepi- rajta se! Kar srce me boli, če vaju tako slišim.« Oče Jernej se je prijel za glavo in obupno pogledal okoli mize. Tudi snubce- ma je bilo nerodno, in je vsak skušal pom- riti svojo nevesto.

»Zakaj pa je takšna,« je očitaloče zakli- cala Marta, »ali je to sestra?«

Ta hip stopi Ivanka v sobo in je po- zdravila.

»Bog daj, no, ali nsem dobro spekla kolača? Kaj me ne boste nič pohvalili!«

»Res, kje se skrivaš,« je vabil Rudolf, »ali smo se ti kaj zamerili?«

»Oh, peke smo, dekleta, pa sem se za- mudila.«

»Da, da,« je rekel oče Jernej, »pela je na vasi, človek ima pa takšne skrbil!« Pri- trjeval je z glavo in čutil potrebo, da se zopet malo razleži nad Ivanko. Zaenkrat ni našel nič primernega.

»Mlada je kot plava sliva pa neumna,« je potožil.

Industrijalec se je hotel prikupiti očetu Jerneju in mu je ponudil cigaro.

»Tole prižgite! Kaj tako finoga že niste klepa kadili!«

»Čakajte, oče, vam jo prižgem,« je po- strežljivo dejala Ivanka in prasila z žve- plenko.

»Kaj boš ti, pusti mene!« se je zareža- la Zala nanjo. »Nate oče!«

»E, e, ti, ti Zalka, vseeno si priden de- klič!«

Trčili so in pili, snubca sta bila prijaz- na z Ivanko, sestra sta se je izogibali z očmi. Očetu Jerneju so pridno nalivali, in zato je bil že precej vinjen.

»Kaj boš zdaj tu visela,« je dejala Mar- ta Ivanki, »kdo bo pa mestu tebe zakuril in pokladal živini?«

»No, glej jo, kaj si se vedno tukaj?« se je spomnil oče Jernej. »Svoje pogovore imamo.«

»Z Bogom,« se je poslovila deklica, snubcema je segla v roko in odšla.

Začeli so se znova pogajati in posve- tovat o doti in o ženitovanju. Nazadnje so pregovorili starega očeta Jerneja, da proda svoje posestivo in razdeli denar med hčeri.

»Oh, ljuba otroka,« je vpil pijani starec, »vse vama dam, kar zahtevata! Brez vaju ne morem živeti, in zato se bomo skupaj v mestu dobro imeli.« Strašno se je raz- tožila, in solze so mu kapljale iz oči.

»Glejta, otroka, na Ivanko smo pa po- zabili. Koliko pa naj dam njej?«

»Kaj njej? Ali ni dovolj, da ste jo zre- dili, sicer pa ima svoj del po materi,« se je hudovala Zala.

»In delati zna, gre naj za deko! Midve sva pa hodili v šolo, in zato se pač spodobi, da dobiva več od nje.«

»Res je, ona zna komaj brati, a jaz sem se štiri leta učila v mestu in zdaj naj bomo vse enake!«

»Kakor hočeta, ljuba otroka, pa storim! Saj grem z vama v mesto, pa imejta vse videti!«

Zgovorili so se, kdaj bode ženitovanje, kje bode poroka, domenili so se, da napra- vijo vse skupaj na isti dan. Snubca sta se odpeljala.

Oče Jernej pa je bil preginjen, da bi mogel ostati doma, in je šel v krčmo.

»Taki ženinov pa ni in ni, kakor jih imata naši dve. Še minister ni na boljšem,«

je vpil oče Jernej, »eden dela sodbje, drugi pa kupuje in trguje.«

Pivci so kimali in od samega strnjenja ni mogli nodeden spregovoriti besede.

Poroki sta bili znameniti, in ženitova- nje brez primere. Nevesti sta bili lepi, da bi ju človek le gledal. Iz najdražje svile je bila obleka, in zlato na rokah in prsih in biseri za vratom. Ko pa so bili najbolj ve- seli, je oče Jernej potegnil listnico iz žepa in vsakemu ženinu dal na roko tisočak.

»Ostalo pa še pride,« je zaklical, »pa še pri- de!« je ponovil.

»Če ne bo dež,« je opomnil nek pijan svat in se zagrohotal.

»Savra,« mu je zavpil Rudi, »pij in tiho bodi!«

Tako imenitno je oženil oče Jernej svo- ji hčeri.

(Dalje prih.)

Koliko se razbije in pokrade v velikih ho- telih?

Kadar gost po neprevidnosti razbije v kakem hotelu ali restavraciji steklenico, ča- šo, krožnik ali kaj drugega, se navadno je- zi na natančnost natakarja ali lastnika, ki zahteva odškodnino. Če pa pomislimo ka- ko velike vsote požro taki dogodki v ve- likih hotelih in restavracijah, se nam to ne zdi nič čudnega. Nedavno je nek londonski list vprašal v raznih večjih podjetjih te vrste, koliko se pri njih povprečno razbije steklenine in posode in dobil prav zanimive podatke.

Ravnatelj nekega velehotela je odgovo- ril: »Pri nas se vsak teden razbije najmanj 26.000 krožnikov, škodelic, čaš, steklenic in druge take drobnarije. Edina obramba proti temu je zavarovanje, kajti popolnoma ne- moreče bi bilo uvesti tako paznjo, da bi se povprečno število razbitih predmetov zna- tno znižalo.« Drugi poslovodja je navedel, da se v njegovem podjetju razbije letno posode za okroglo 3000 funtov šterlingov. Vendar pa je statistika dokazala, da se naj- več razbije v kolodvorskih restavracijah, kar je popolnoma razumljivo, ker se tam

najbolj mudi, tako gostom kakor tudi nata- karjem. Izgubo krijejo običajno gosti tako, da se za pobito posodo priračunajo običaj- nim cenam še gotovi odstotki.

Hoteli in restavracije pa ne trpe samo radi razbijanja ampak tudi radi kraje. Tudi o tem prinaša omenjeni list nekaj podatkov. V prvo omenjenem hotelu odnesejo gosti po izjavi ravnatelja tedensko za najmanj 200 do 300 funtov šterlingov vilic, nožev, žlic, čaš in drugih takih predmetov. V neki restavraciji blizu nekega velikega london- skega kolodvora se pokrade letno za okro- glo 3000 funtov šterlingov teh predmetov. Med predmeti, ki jih gosti radi odnesejo so tudi zobotrebi. Nekateri izpraznijo vse po- sodice za zobotrebe in jih morajo radi te- ga natakarji neprestano polniti.

Zanimivo bi bilo doznati koliko se raz- bije in pokrade povprečno v naših večjih ljubljanskih restavracijah in hotelih, n. pr. v »Evropi«, »Zvezdi«, »Unionu« itd.

OBLEKE

NAJCENEJŠE, NAJBOLJŠE, V NAJVEČJI IZBERI IMA

J. Maček, Ljubljana

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Zveznikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Originalna Jazz-Band

PLESI

Razne atrakcije

Odhodne postaje:

Reka: »Hotel Europa«
(avtomobilska postaja)

Opatija: Pred kavarno
»Principe Umberto«

Prvi odhod ob 11,30 uri
dopoldne.

Cercle des Etrangers

Slovanski Monte Carlo

Prihod iz Reke in Opatije v Jugoslavijo s posebnim avtomobilskim prometom vsake pol ure. Vožnja traja 15 minut.

Zamet

Otvoritev dvorane

Vsak dan ob 11. uri
dopoldne.

Prvi odhod ob 11,30 uri
dopoldne.

Cena za vožnjo
tja in nazaj Lit. 5 —.

Amerikanski Bar

Prvovrstna RESTAVRACIJA

Promet ekspresnih pošiljk potom Simplon-Orient Ekspresa

Vsa tozadevna pojasnila daje tvrdka

„GROM“

carinsko posredniški in špedicijski biro

Ljubljana, Kolodvorska 41

kot zastopnik Mednarodne družbe spalnih vozov za promet ekspresnih pošiljk.

Zaloga porcelana in stekla

FR. BERNHARD - OV SIN IMEJITELJ

GUSTAV BERNHARD

MARIBOR, Aleksandrova c.17

NA VELIKO! Telefon 30. NA DROBNO!

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj.

STOEWER RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo Lud. Baraga Ljubljana

Šelenburgova ulica šte. 6/1.

Za pomladno in poletno sezijo

priporočamo sledeče najnovejše modne liste:

Revue Parisienne	Din 40.—
Manteaux et Costumes	„ 30.—
Paris — Album	„ 35.—
Smart — Album	„ 35.—
Star — Album	„ 45.—
Perfekt Mode	„ 17.—
Die Wienerin	„ 12.—
Excelsior	„ 25.—
Astra	„ 30.—

ZVEZNA KNJIGARNA

LJUBLJANA, MARIJIN TRG šte. 8.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Trije mladeniči.

v najlepših letih, želijo v svrhu skupnega poleta v novo naravo znanja z mladimi, humorja polni mladenčki. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Kaj nam pa morejo, če smo vesel.«

Najugodnejša preskrba s kurivom.

Drva iz trdega lesa (odrezki od žage in parket) in žaganje oddaja po znatno nižji ceni dokler traja zaloga Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica 4.

4.000 K nagrade

dobi oni, kateri mi preskrbi stanovanje z 2 sobama in kuhinjo, ali 3.000 K onemu, ki mi preskrbi vsaj 1 bolj prostorno sobo in kuhinjo za novo- poročence v bližini D. V. v Polju, papirnice ali blaznice. Naslov je poslati do 5. maja na upravo lista pod »Nagrada«.

Obrtnik

mlad, dobro situiran s neka premoženjem in pohištvo želi v svrhu takoj: a) živitve znanja b) gospodnično ali vdovo od 25 — 35 let. Ločene brez otrok niso izključene. Ponudbe pod »Obrtnik« na upravo lista.

Krojači in šivilje!

Razpošiljam po poljubnih mo- delih po meri, vsakovrstne krojne vzorce za dame in go- spode. Knafeji Alojziji, strokovni učitelj za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ul. 2/1.

Brezposelni

akademsko naobrazen pošten, agilen knjigovodja, zaupna samska mlajša moč, išče mesta pri lesni tvrdki, prevzame tudi mesto potnika ali zastopnika večje tvrdke, tudi proti eno- mesečni preizkušnji. Najboljše reference na razpolgo. — Po- nudbe pod »Brezposelni« na upravo lista.

„Sportnik“

Zakaj se ne javite? Morda Vas nisem, zadovoljila? Poročitelj — »Zorana«.

Gospodična,

ki je cel dan odsotna, išče mebljavno sobo s posebnim vzhodom, po možnosti v sredini mesta. Ponudbe pod »Odsotna« na upravo lista.

Mosko kolo

znamke »Adler« skoraj novo, se ugodno proda. Na ogled in cena pri Matiji Knapič, posest- nik, Stražišče 62, pri Kranju.

Lepo posestvo

zidana hiša z opako krita, go- spodarsko poslopje, 20 oravov zemlje, 10 oravov gozda za se- kat, njive, travniki, 8 glav ži- vine. — Ivan Oblak, Žažer pri Podlipi št. 11, p. Vrhnika.

Sodovičarski stroj

z vso opremo, en harmonij, ter en auto-voz se ugodno pro- da. Na ogled in cena pri gosp. MILKA ROGELJ, sodovičarstvo Radeče pri Zid mostu.

Prekajevalci, pozor!

Prodaj dva popolnoma nova prekal, stroja znamke »Wolf« in »Blitz« na električni pogon, zraven še nerabilen nov motor. Josip Križnar, mesar in preka- jevalec, Stražišče pri Kranju.

Pozor!

Naznana se, da se bo od 19. t. m. dalje zopet prodajalo na občinski mesnici v Udmatu pri šoli prima goveje meso po Din 22/50 kg. Postrežba dobra! Se toplo priporoča Jakob Otrin.

Paviljon

z dobro vpejano branjarjo v mestu, na trgu se radi boleznj odda v najem, eventualno proda. Ponudbe na upravo lista pod »Branjarja«.

Nova kleparska delavnica

v Hrastniku ob S. se priporoča za vsa k tej obrti spadajoča dela po najnižji ceni. Karol Teržan, kleparski mojster.

National

Registrirna blagajna manjše vrste se ugodno proda. Istotam tudi velik okvir. Ogleda se oboje v knjigovodni ul. Bonča Šelenburgova ul. 5.

Družabnico

za manjšo strojno podjetje na Dolenskem s kapitalom Din 30.000 se išče. Hrana, stano- vanje na razpolgo. Knjiго- vodstvo vodi sama. Ponudbe na upravo lista pod »Novo podjetje«.

Sivalni stroj

dam na razpolgo v dnevnih urah stranki, ki bi mi odstopila prazno mesečno sobico po mož- nosti v okolici Tabora. Ponudbe pod »Mirna« na upravo lista.

2 pletilna stroja

dobro ohranjena št. 7/36 in 9/35 radi pomanjkanja prostora na- prodaj. — Naslov pove uprava lista.

Hišne potrebščine

emajlirane težke posode znamke »Goliath« in lažje vrste, češkoslov. proizvoda. pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo se kupi naj- ceneje in najbolje pri tvrdki

A. Vicel,

Maribor, Glavni trg št. 5

Kože divjačine

lisice, kune, dihurje, vidre, zajce i. t. d.

kupujem neposredno z Ameriko.

Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja dalje zbiram v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarske i. t. d.

Zagreb: Lavosl. Wohlmüt, Ilica 82.
Križevci: Marko Deutsch.
Bos. Novi: Ibrahim Memić.
Beograd: J. Fischer (Hotel Petrograd).
Tuzla: Braća Antić.

Skoplje: Jeruham Karlo sinovi.
Lovinac: Mate Kovačević.
Banjaluka: Mile Janković.
Osijek: Hermann Lederer.
Sušak: Mato Stipčić.

nadalje v Ljubljani, Nišu, Gospiću, Sofiji in Trstu.

MAVRO FISCHER, Sisak, telefon broj 86, 30 in 61.

Kje se najbolje kupi, je brez dvoma znano.

„Pri Nizki ceni“

Ign. Žargi, Ljubljana

SV. Petra cesta 3.

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbiro potrebščin za krojače in šivilje, velika izbira nogavic in raznih površnih žen- skih voln. jopic ter razno moško, dam- sko in otročje perilo in svilene samo- veznic itd.

Po priznani znižani cenah!

Na debele! — Na drobno!

Inserirajte v Nar. Dnevniku!

Zastoni Vam

blaga za obleko in perilo nikdo ne

dá,

toda po izredno nizki ceni ga dobite pri tvrdki

„Danica“

Maizeli & Raišell,

Ljubljana, Turjaški trg 1 (bivša Preskrbovalnica)

Velika zaloga najrazličnejšega manufakturnega in galanterijskega blaga ter usnja vseh vrst. — Vsak si naj ogleda. — Krojači in preprodajalci poseben popust.